

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๙)

(พ.ศ. ๒๔๔๗-๒๕๒๗)

ชาติภูมิ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๙) นามเดิม พรหม นามสกุล แสงโชติ เกิดวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๗ ตรงกับวันอังคารขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีมะโรง ที่บ้านเหล่าเสือโก้ก ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบลราชธานี (ปัจจุบันอำเภอเหล่าเสือโก้ก) จังหวัดอุบลราชธานี ชื่อบิดานายเหลียม แสงโชติ ชื่อมารดา นางทองแสงโชติ เป็นบุตรคนแรกในจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา ๗ คน

การศึกษา บรรพชาและอุปสมบท

พระเทพสุธี บรรพชาเป็นสามเณร วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ขณะอายุ ๑๗ ปี ที่วัดมงคลนอก ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยมีพระอธิการศรีเป็นพระอุปัชฌาย์ หลังจากนั้นได้เรียนหนังสือตามหลักสูตรของวัดเป็นภาษาท้องถิ่นและภาษาไทย การเรียนเมื่อโตแล้วจึงค่อนข้างยากและเรียนรู้ได้ช้า แต่ด้วยความอดทนและขยันหมั่นเพียรใช้เวลาเล่าเรียน ๒ พรรษา จึงพออ่านออกและพอเทศน์นิทานชาดกได้บ้าง แต่เขียนไม่ได้ ต่อจากนั้นได้ศึกษาพระธรรมวินัย ตามสมควร

อุปสมบทวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๗ ที่วัดมงคลใน ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยมีเจ้าอธิการทัน วัดมงคลในเป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการศรี วัดมงคลนอกเป็นพระกรรมวาจาจารย์ ต่อจากนั้นได้ศึกษาเล่าเรียนคัมภีร์มูลกัจจายน์จนมีความรู้แตกฉานและทรงจำแม่นยำ ถึงกับอาจารย์ไว้วางใจให้ช่วยสอนศิษย์แทนบางครั้งคราว ในพรรษาที่ ๕ ได้ลาอาจารย์ไปศึกษาคัมภีร์ธรรมบท ณ สำนักอาจารย์ชม วัดบ้านน้ำอ้อม ตำบลยางโกลน อำเภอวังสามสี เมื่อเรียนจบแล้ว ได้กลับมาอยู่จำพรรษาที่วัดมงคลนอก ตามเดิมช่วยอาจารย์สอนศิษยานุศิษย์ ๑ พรรษา พรรษาที่ ๗ ปวารณาจะศึกษาพระธรรมวินัยให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป จึงได้ลาอาจารย์ไปอยู่กรุงเทพฯ ครั้งแรกหาวัดที่สะดวกแก่การศึกษาไม่ได้ จึงพักจำพรรษาอยู่วัดบางไส้ไก่ ตำบลหิรัญบุรี อำเภอธนบุรี จังหวัดธนบุรี (ปัจจุบัน กรุงเทพฯ) แต่วัดนี้ไม่มีสำนักเรียนพระปริยัติธรรมจึงต้องเดินทางไปเรียนที่สำนักเรียนวัดอนงคาราม อำเภอคลองสาน จังหวัดธนบุรีจนสอบนักธรรมชั้นตรีได้ ต่อมาเพื่อความสะดวกในการศึกษาจึงได้ย้ายมาอยู่ที่วัดอนงคาราม อำเภอคลองสาน จังหวัดธนบุรี ซึ่งสมัยนั้นเป็นสำนักเรียนขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในย่านฝั่งธนบุรีที่มีชื่อเสียงแพร่หลายเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป

ขณะจำพรรษาแรกที่วัดอนงคาราม เนื่องจากกุฏิไม่มีว่างจึงได้อาศัยอยู่ในมณฑปแคบ ๆ ก็ยินดีพักอยู่ เพราะถือว่าคับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก ขอให้ได้ศึกษาเล่าเรียนสะดวกเป็นพอจากนั้นได้ใช้ความพากเพียรพยายามศึกษาอย่างหนักโดยหัดเขียนอักษรไทยไปด้วย มีความมานะอดทนเป็นเลิศ แม้แต่ขณะออกไปบิณฑบาต ก็ยัง

ท่องตำราเรียนไปด้วยพระราชรัตนกวี ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส วัดดอนงคาราม (ขณะมรณภาพ) แสดงพระธรรมเทศนาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ความตอนหนึ่งว่า...

“...ปฏิบัติอีกอย่างหนึ่งที่ฝังลึกอยู่ในหัวใจของท่านก็คือ การเรียน การสอน การเรียนท่านพากเพียรพยายามเป็นยอด เพราะท่านเขียนอักษรไทยไม่ถนัด เขียนได้แต่ไม่ค่อยเป็นตัวเพราะท่านเรียนแต่อ่าน เมื่อมาอยู่ที่วัดดอนงคารามจึงต้องใช้ความพยายามฝึกหัดเขียนหนังสือท่อยู่นานพอสมควร จึงเขียนได้แม้ไม่สวยก็พออ่านได้ ผลท่านก็สอบได้เป็นเปรียญ ๗ ประโยค

ท่านเคยบรรพชาเป็นสามเณร ต่อมาอุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้ว ได้ศึกษาลัทธिसัมมยคือหนังสือภาษาลาว เพราะในเวลานั้นการศึกษาหนังสือไทยยังไม่เจริญแพร่หลาย ได้เรียนมูลกัจจายน์ ในวัดมงคลนอกที่ท่านอยู่ ร่วมกันกับท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมากรณ์ ซึ่งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในปัจจุบัน มีความรู้สามารถแปลคัมภีร์พระธรรมบทขุททกนิกายและมงคลสูตรได้ แต่ยังไม่เขียนหนังสือไทยไม่เป็น เมื่อเจ้าอาวาสแห่งวัดนั้นถึงมรณภาพ บรรดาญาติโยมทั้งหลายต่างก็มีความหวังว่าจะได้ท่านเป็นเจ้าอาวาสที่วัดนั้นสืบต่อไป แต่ท่านไม่ประสงค์ที่จะเป็นผู้ปกครองสงฆ์ เพราะฉะนั้นจึงได้ชวนท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมากรณ์ ซึ่งเป็นพระอันดับในขณะนั้นกับตัวท่านเดินทางมายังกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ พักอาศัยอยู่ที่วัดบางไส้ไก่ เขตธนบุรีในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ พร้อมกับท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมากรณ์ ได้มาศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยและย้ายมาอยู่ที่วัดดอนงคาราม ในขณะนั้นเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์วัดดอนงคารามดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส ไม่มีกุฏิวิหารที่จะให้อยู่อาศัย เพราะพระสงฆ์ในวัดดอนงคารามนั้นมากมาย ท่านจึงให้ไปอาศัยอยู่ในมณฑปข้างพระอุโบสถเป็นที่อยู่อาศัย และขณะศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย พระเดชพระคุณท่านยังเขียนภาษาไทยไม่ได้ พูดภาษาไทยไม่ชัด แต่ท่านมีความอุตสาหะพยายามอ่านหนังสือไทยได้และศึกษาธรรมวินัยขั้นตรีกับพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณมหาโพธิวงศาจารย์ อดีตเจ้าอาวาสวัดดอนงคารามรูปที่ ๗ ต่อจากเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เป็นผู้สอนในสมัยนั้น ท่านเป็นคนมีอุตสาหะวิริยะอย่างแรงกล้า พยายามคูหนังสือในบรรดาพระสงฆ์วัดดอนงคาราม ซึ่งมีความอุตสาหะพยายามยิ่งกว่าท่านเจ้าคุณพระเทพสุริหาไคยัก เพราะฉะนั้น ในปีต่อมาท่านก็สอบประโยค ป.ธ.๓ ได้ และสอบประโยค ป.ธ. ๔-๕-๖-๗ ได้ตามลำดับ เมื่อสอบประโยค ๗ ได้แล้ว ท่านก็เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมในวัดดอนงคาราม ต่อมาก็ได้เป็นอาจารย์ใหญ่ในสำนักเรียนวัดดอนงคาราม...

ท่านสอบประโยค ป.ธ. ๘ ไม่ได้ เพราะหัวทางแต่งฉันท์ของท่านไปไม่ไหว จึงจำต้องยุติการเรียนการสอนเพียงเท่านั้น หันมาเอาดีทางสอน แต่ท่านเอาจริงเอาจังทางการสอนไม่คำนึงถึงความเหนื่อยยาก ขอมเสียสละแม้กระทั่งกิจนิมนต์ จนมีศิษยานุศิษย์แพร่หลายทั่วไปทั้งในวัดและต่างวัด เป็นที่โจทย์ขานกัน ในหมู่นักเรียนบาลี ประโยค ป.ธ. ๓ เมื่อใกล้เวลาจะสอบท่านก็แปลหนังสือให้นักเรียนฟัง ทั้งโดยพยัญชนะ โดยอรรถ เป็นการกวาดวิชาให้แก่ นักเรียน มีพระภิกษุสามเณรมาฟังท่านแน่นขนัด โรงเรียน จนล้นออกนอกโรงเรียน มีคนที่ได้ผ่านมาเห็นเกิดความยินดีอนุโมทนา และปรารถนาให้นักเรียนที่ฟังอยู่ข้างนอกได้ยินถนัดชัดเจน จึงได้ซื้อเครื่องขยายเสียงแทน เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ในการสอน ช่วยให้นักเรียนที่อยู่นอกโรงเรียน ได้ยินกันทั่วถึง ยุคที่ท่านสอนนั้นมี

นักเรียนมากันมากนับเป็นประวัติการณ์ทีเดียว เพราะไม่มีสำนักอื่นทำอย่างนี้ ในฝั่งธนบุรีก็มีอยู่เพียงสำนักเรียนนอกราชการเพียงแห่งเดียว...เพราะฉะนั้นในเมื่อท่านได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ จึงได้มีสร้อยปรากฏในพระบรมราชโองการนั้นว่า พระเทพสุธีธรรมปริชา ประยูตสุทธปริยัติธรรยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี ดังนี้ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าในสัญญาบัตรของท่านนั้นมีสร้อยซึ่งปรากฏคำว่า ปริยัติธรร แปลว่า ผู้ทรงพระปริยัติและเอื้อเพื่อในการศึกษาเล่าเรียนปริยัติธรรม เพราะฉะนั้นพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี แม้มายู่วัดดอนงคารามนี้พรรษา ๗ แล้ว ยังอุตสาหะเล่าเรียนพระธรรมวินัยเป็นเปรียญธรรมถึง ๗ ประโยค ก็นับได้ว่าหาได้ยาก เป็นเนติแบบอย่างแก่บรรดาศิษยานุศิษย์และอนุชนคนรุ่นหลัง ท่านมาจากจังหวัดอุบลราชธานี มีอายุ ๒๗ ปี และศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยได้ถึง ๗ ประโยค และได้เป็นราชาคณะชั้นเทพ เป็นเจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นโทซึ่งหาได้ยาก...” (พระเทพสุธี, ๒๕๑๘ : (๘) – (๑๒))

ผู้เขียน (นายสุมิตร กองกาญจน์) ในฐานะลูกศิษย์คนหนึ่งซึ่งได้นมัสการเรียกนามว่า “หลวงพ่อ” อยู่เสมออาศัยบวชเรียนที่วัดดอนงคารามระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๗ – ๒๕๑๒ พักอาศัยอยู่กุฏิอีกหลังหนึ่งในคณะ ๕ ซึ่งหลวงพ่อเป็นหัวหน้าคณะและผู้ช่วยเจ้าอาวาส ได้ให้ความสำคัญในด้านการศึกษามาก พระภิกษุสามเณรตลอดจนลูกศิษย์วัดทุกรูปทุกคนจะต้องเรียนหนังสือ และคอยสอดส่องสอบถามเสมอว่า เรียนอะไร ที่ไหน ได้อะไรแล้ว โดยเฉพาะด้านการศึกษาพระประวัติธรรม (แผนกธรรม-บาลี) จะให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ ผู้ที่เรียนทางโลก (สามัญ) จะไม่ค่อยสนับสนุน บางครั้งอาจจะพูดเปรย ๆ ว่า “พวกนี้มันเรียนเป็นเดียดิถี” แต่ก็พูดด้วยเมตตาธรรมซึ่งผู้เขียนได้เล่าเรียนทางธรรมจบนักธรรมชั้นเอก แล้วหันเหไปเรียนทางโลก (สามัญ) แทน แต่ก็ไม่ได้ว่าอะไรคงเร่งรัดให้เรียนจนจบ ถ้าใครมีโอกาสเรียนระดับสูงขึ้นไปในทางโลก ก็จะสนับสนุนโดยให้ลาสิกขาบทไปเรียนต่อได้ ซึ่งผู้เขียนได้เลือกเส้นทางนี้ จะเห็นว่าบรรดาลูกศิษย์ในคณะ ๕ วัดดอนงคาราม ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ต่างก็สำเร็จการศึกษา เป็นเปรียญธรรม ๓-๘ ประโยคจำนวนมาก และได้ประกอบอาชีพ นายแพทย์ นักกฎหมาย นักปกครอง ครู อาจารย์ นายทหารระดับนายพล และอื่น ๆ อีกหลายคน ส่วนลูกศิษย์จากคณะอื่น ในวัดดอนงคาราม และวัดอื่น ๆ ที่มาเรียนส่วนใหญ่ก็ประสบความสำเร็จตามฐานานุกรมของตนเช่นกัน จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าหลวงพ่อ มีความมุ่งมั่นและทุ่มเททั้งทางกายและจิตใจให้กับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเล่าเรียนสำหรับตนเอง และเอื้อเพื่อเมตตาสั่งสอนคนอื่น ๆ ก็ด้วยปณิธานอันแน่วแน่ที่จะสร้าง ปัญญาให้แก่คนถือว่าเป็นการสร้างมหากุศลอย่างยิ่ง

หลวงพ่อได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม ที่สำนักเรียนวัดดอนงคารามจนสำเร็จการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

- พ.ศ. ๒๔๗๔ นักธรรมชั้นตรี
- พ.ศ. ๒๔๗๕ นักธรรมชั้นโท
- พ.ศ. ๒๔๗๖ เปรียญธรรม ๓ ประโยค

- พ.ศ. ๒๔๗๘ เปรียญธรรม ๔ ประโยค
- พ.ศ. ๒๔๗๙ เปรียญธรรม ๕ ประโยค
- พ.ศ. ๒๔๘๐ เปรียญธรรม ๖ ประโยค
- พ.ศ. ๒๔๘๒ นักธรรมชั้นเอก
- พ.ศ. ๒๔๘๖ เปรียญธรรม ๗ ประโยค

หน้าที่การงาน

งานปกครอง

- พ.ศ. ๒๔๙๔ พระวินัยธรชั้นต้นภาค ๑ เขต ๑
- พ.ศ. ๒๔๙๕ พระวินัยธรชั้นอุทธรณ์
- พ.ศ. ๒๕๑๑ รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม
- พ.ศ. ๒๕๑๒ เจ้าอาวาสวัดอนงคาราม
- พ.ศ. ๒๕๑๓ เจ้าคณะอำเภอชนบุรี
รองเจ้าคณะภาค ๑

งานการศึกษา

- พ.ศ. ๒๔๗๗ ครูสอนบาลีสถานักเรียนวัดอนงคาราม
- พ.ศ. ๒๔๘๑ กรรมการตรวจธรรม – บาลีสนามหลวง
- พ.ศ. ๒๔๘๒ กรรมการสงฆ์ องค์การศึกษาอำเภอตลิ่งชัน
- พ.ศ. ๒๔๙๔ อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอนงคาราม

งานเผยแผ่

เทศน์ตั้งสอน อบรมพระภิกษุสามเณรและประชาชนในบางโอกาส

งานสาธารณูปการ

ตั้งแต่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม ก็ได้ทำการบูรณะ ปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ พระวิหาร ศาลาการเปรียญ เสนาสนะ สร้างสะพานข้ามคลองระหว่างถนนสมเด็จเจ้าพระยากับบริเวณวัดอีกฟากหนึ่งให้รุดเดินได้ พร้อมทั้งปรับปรุงพื้นที่รอบพระอุโบสถและรอบพระวิหาร โดยมอบหมายให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รับไปช่วยดำเนินการบางส่วนด้วย

สมณศักดิ์

- พ.ศ. ๒๔๘๕ พระครูปลัดสัมพิพัฒนธุดาจารย์ ฐานานุกรมในสมเด็จพระ
พระพุฒาจารย์ (นวม พุทฺธสรมหาเถระ) อดีตสังฆมนตรีว่าการองค์การสาธารณูปการ
เจ้าคณะจังหวัดธนบุรี และเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม
- พ.ศ. ๒๔๘๕ พระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระปริยัติวงศาจารย์
- พ.ศ. ๒๕๐๐ พระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชสุธี
- พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพสุธี

การทำประโยชน์เพื่อสังคม

- ๑) หลวงพ่อเคยเป็นโรคหืดหอบมาก่อน แต่รักษาจนหายขาดด้วยยาฝีบอก ซึ่งเป็นยาแผนโบราณขนานหนึ่งจนทำให้มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ตลอดมาจนถึงวัยชรา จึงกลายเป็นหมอรักษารโรคหอบหืดตลอดมา และยังมีสูตรยาอีกขนานหนึ่งสำหรับชายหนุ่มที่ชอบชุกชกและเป็นโรคบุรุษเพศ (กามโรค) มาขอเมตตาพึ่งบริการยาวนานนี้ซึ่งเชื่อกันว่าบำบัดโรคนี้ได้ชงนี้คนจนเป็นที่เลื่องลือกันในละแวกวัดอนงคารามและใกล้เคียง แต่น่าเสียดายที่ตำรับยาสองขนานนี้ไม่มีใครได้บันทึกไว้เลย จนบัดนี้ นอกจากนี่ยังเป็นหมอคลายมือสมัครเล่นที่แม่นยำอย่างหนึ่ง แต่จะดูให้เฉพาะคนที่เคารพนับถือคุ้นเคยเท่านั้น
- ๒) สิ่งที่ฝังลึกอยู่ในใจของหลวงพ่อก็คือ การเรียนการสอน จากที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ก็ใช้ความพากเพียร พยายามอย่างยิ่งจนกลายเป็นอ่านเขียนได้ สามารถสอบเปรียญธรรมได้ ๗ ประโยค นับว่ามีความสามารถสูงยิ่ง ส่วนการสอนนั้นก็ใช้ความอดทนสอนศิษย์เป็นเยี่ยม ดังได้กล่าวไว้แล้ว
- ๓) วัตรปฏิบัติอันเป็นตัวอย่างที่ดียิ่ง คือทำวัตรสวดมนต์ ถ้าไม่จำเป็นจะไม่ขาด ปฏิบัติสำคัญคือ ขณะหลวงพ่อเดินผ่านกุฏิหลังใดระหว่างทางไปพระอุโบสถเพื่อทำวัตรสวดมนต์จะเดินให้ได้ยินเสียงรongsเท้าแตะกับพื้นพร้อมกระแอมกระไอให้พระเณรในกุฏินั้น ๆ ได้ยิน เพื่อเป็นการบอกกล่าวให้ลงทำวัตร สวดมนต์ได้แล้ว จะไม่ตะโกนบอกหรือพูดเสียงดังอย่างเด็ดขาด เพราะอุปนิสัยเป็นคนใจดีมากและเกรงใจคน การสวดมนต์จะนำสวดทั้งบทสวดในเจ็ดตำนานและสิบสองตำนาน จึงใช้เวลานานพอสมควร ดังนั้นผู้ที่ลงทำวัตร สวดมนต์ประจำจึงสวดได้คล่องเกือบทุกบท มีอยู่คราวหนึ่งขณะผู้เขียนบวชเป็นพระนวกะ (พระบวชใหม่) มีโอกาสได้รับกิจนิมนต์ไปสวดมนต์ฉันเพลขึ้นบ้านใหม่ของคหบดีผู้มีอันจะกินคนหนึ่ง ย่านวงเวียนใหญ่ ในจำนวนพระสงฆ์ ๕ รูป มีหลวงพ่อกับพระชานและผู้เขียนนั่งเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อสวดถึง “บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” ก็สวดไม่ได้ และมีเพื่อนอีกรูปหนึ่งนั่งถัดไปก็สวดไม่ได้เช่นกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นพระมหาเปรียญ ๘ ประโยค กว่า

สวดจบบททำให้มีอาการเหงื่อตกไปหลายหยด เพราะมีเจ้าภาพที่เป็นสภาพสตรีวัยรุ่นนางหนึ่ง ดูเหมือนนั่งจ้องตาไม่กระพริบจะด้วยเหตุใดก็ไม่อาจทราบได้ ทำให้เป็นทุกข์มากเพราะละอายใจตนเองที่ไปนั่งฟังสวดมนต์พร้อมกับเจ้าภาพ จนฉันอาหารแทบไม่ลง ขณะเดินทางกลับวัด เจ้าภาพจัดรถมาส่งสองคัน บังเอิญได้นั่งรถคันเดียวกันกับหลวงพ่อ ระหว่างทางหลวงพ่อบอกเปรยขึ้นว่า “เขาถวายปัจจัยกันเท่าไร” ไม่มีใครกล้าตอบ ผู้เขียนจึงหยิบซองปัจจัยจากย่ามมาดู ปรากฏว่ามีธนบัตรฉบับละร้อยบาทจำนวน ๕ ฉบับบรรจุอยู่จึงตอบไป หลวงพ่อบอกเปรย ๆ อีกว่า “เอาเปรียบกันเราสวดเหนื่อยแทบแย่ แต่พรรคพวกเล่นไปนั่งฟังสวดกับเจ้าภาพเสียสิ” พร้อมกับหัวเราะชอบใจ จึงเหมือนกับเตือนสติพวกลัทธิให้พยายามอดทนและขยันในการลงทำวัตร สวดมนต์อันเป็นกิจของสงฆ์โดยเฉพาะที่จะต้องปฏิบัติเป็นนิตย์

- ๔) สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาคนและถาวรวัตถุในถิ่นฐานบ้านเกิดอยู่เสมอ โดยอุปถัมภ์พัฒนาวัดทั้ง ๒ วัด คือ วัดมงคลใน และวัดมงคลนอก บ้านเหล่าเสือโก้กตลอดมา จนขึ้นชื่อในด้านการศึกษา เป็นสำนักเรียนที่สำคัญของจังหวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สำหรับลูกหลานชาวอีสาน โดยเฉพาะชาวอุบลราชธานี ที่มุ่งหน้าเข้าศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพฯ ไม่ว่าจะ เป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ หลวงพ่อก็จะมีเมตตาอนุเคราะห์เสมอ ขอให้มีความหวังสำหรับพักพิง แม้จะคับแคบก็จะรับไว้ ขอแต่ให้ตั้งใจเรียนและมึนงานการมา จะเห็นได้จากกุฏิที่พำนักอยู่มิพระเณรศิษย์วัดอยู่อาศัยจำนวนมาก จนบางครั้งอาหารไม่เพียงพอ คณะศิษย์จำเป็นต้องจัดหาอาหารเพิ่ม จนเพียงพอ ทั้งนี้ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์จากหลวงพ่อบริการเป็นประจำ

ปฏิบัติบางประการ

- ๑) ไม่ชอบคำเหน็ดเหนียนใคร พระบางรูปสวดมนต์ผิด หลวงพ่อก็พูดว่า “สัจจะ วสุต วิมุขหิต” แปลว่า จำตลอดเคลื่อน เวลาหลวงพ่อสวดผิด พระบางรูปพูดทำนองเดียวกัน ก็จะพูดว่า เออ... ดี ซึ่งมักจะติดปากเสมอว่า เออ...ดี เออ...เอา ก่อนที่จะพูดคำอื่น ๆ และอีกประโยคหนึ่งที่ชอบพูดเป็นการเตือนตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอคือ “**ราชชริตา โหนติ หตุปลาทา อนสุสวา** แปลว่า มือเท้าที่ทรุดโทรมไป เพราะชราจะว่าไม่ฟัง สิ่งไม่ได้ เป็นความไม่เที่ยงแท้ของสังขาร จึงไม่ควรประมาท” (พระเทพสุธี, ๒๕๓๘ : (๕-๖))
- ๒) ไม่ชอบพระเครื่องในชีวิตไม่เคยสะสมพระเครื่องเล่นนอกจากพระพุทธรูปบูชาเพียงองค์เดียว มีพระบางรูปหรือญาติโยมบางคนนำพระเครื่องชื่อดัง ๆ มาให้ดูว่าแท้หรือไม่จะหยิบพระมาหักทันทีแล้วโยนลงกระโถนไป พร้อมกับพูดว่า “พระแท้ต้องไม่หัก” อาจทำให้เจ้าของพระ เสียความรู้สึกบ้าง แต่ก็พูดอะไรไม่ได้ การกระทำเช่นนี้หลวงพ่อบอกใจทำเพื่อเตือนสติผู้ที่มาขอรับรองให้ดูก็ได้ว่า

“อย่างมงายกับสิ่งสมมติกันมากนัก” เพราะพระพุทธองค์ทรงสรรเสริญการปฏิบัติบูชามากกว่า
อามิสบูชา

มรณภาพ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) ถึงแก่มรณภาพด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๙ เวลา
๑๖.๐๐ น. ณ โรงพยาบาลสงฆ์ กรุงเทพฯ สิริรวมอายุได้ ๘๐ ปี พรรษา ๖๐

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) เป็นพระมหาเถระฝ่ายคันถธุระ ที่มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร เอาใจใส่
และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา ทั้งของตัวเองและผู้อื่น โดยเริ่มจากที่ เป็นผู้ไม่รู้อะไรเลย ทั้งการ
เขียน อ่าน จนสามารถพัฒนาตนเองให้สามารถเรียนพระปริยัติธรรมทั้งนักธรรมและบาลี จนสอบได้นักธรรม
ชั้นเอกและเปรียญธรรม ๙ ประโยค ขณะเดียวกันยังรักการสอนศิษย์เป็นชีวิตจิตใจ ไม่เห็นแก่ความยากลำบาก
ด้วยเมตตาธรรมอย่างสูง โดยมีปณิธานอันแน่วแน่ในการสร้าง “ปัญญา” ให้แก่คนถือว่าเป็นการสร้างมหากุศล
อย่างยิ่ง จึงสมควรยกย่องเชิดชูให้เป็น “ปราชญ์” ชาวอุบลราชธานีโดยแท้

หนังสืออ้างอิง

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๙) อดีตเจ้าอาวาส วัดอนงคาราม และ
อดีตรองเจ้าคณะภาค ๑ ณ เมรุวัดอ

นงคาราม กรุงเทพมหานคร วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙